

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 21.

Lýsingadagur fyri petittreglur: 30 øyr. á forsiðuni.
20 øyr. á 2. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avísitil í prísinum.

Tírsdag hin 24. mai 1932.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið
verður bílagt á posthusinum, brævasvarstøðum
og skrivstovum. Telf. 143.

6. árg.

Udenom.

II. „H“.

Undir merkinum »H« hevur ein innsendari hagraitt kreppuna, sum hann nevur »Krise«.

Tessvegna at hr. »Jónas« sigur at tær greinirnar vóru ein »udmærket Afhandling om Krisen«, kann tað vera vert at kanna tær eitt sindur gjøllari ígjøgnum.

At »H« er ein ágrýtin afturhaldsmaður, sum ræðist alla socialistiska hugsan gongur sum ein reyður tráður ígjøgnum greinir hans. Sum domir um, hvussu skaðiligur javnaðarpolitikkurin er, nevur hann tæy politisku víðurskiptini bæði í Onglandi og Týsklandi. Hann kemur til ta niðurstøðu, at javnaðarpolitikkurin er við at kolna í hesum báðum londum; tí javnaðarmenn í Týsklandi valdu teir Hindenburgh til president og tí at Mac Donald er gingin saman við øðrum politiskum flokkum fyri at bjarga Bretlandi úr kreppuni. Hr. »H« er jú sambandsmaður og teirra hovuðsmál er at »Sambandspartiet aldeles ikke i nogen Maade har svækket eller ændret sine finanspolitiske Synspunkter«. Hr. »H« er so fanatiskur afturhaldsmaður, at hann ikki dugir at síggja, at Mac Donald er sami góði javnaðarmaður fyri tí, at hann í eini neyðsituation er gingin saman við hinum politisku flokkunum fyri at bjarga landinum úr vanda. Tá var Mac Donald lítið verður og als ikki búgvin at verið statsráðharri, tá hann skuldi latið landið gingið til grundar, tí at hann ikki vildi »i nogen Maade svække eller ændre sine finanspolitiske Synspunkter«. Eg loyvi mær í í hesum fori at endurnýggja nokur orð úr hini fyrri grein míni: »Eg meini, at neyð brýtur allar lógir og allar stevnuskráir«. Mac Donald er ein lagaligur maður, sum dugur at snúgva sær. Tí gekk hann saman við hinum flokkunum. Vit kunna eisini siga, at hinir flokkarnir eru gingnir saman við honum.

Bretlendingar duga at síggja, at samanbald er tað einasta, ið kann bjarga landinum úr vanda. Hovdu Føroyingar haft hetta lyndið, so hevði »stakkala tingið« ikki verið nýtt sum eitt hánarsorð um eykatingsetuna í vár.

At javnaðarmenn í Týsklandi ikki stillaðu teirra egna mann upp til presidentvalið prógvar somu hugsan hjá teim týsku javnaðarmonnum sum hjá teim ensku við Mac Donald á odda.

Sum kunnugt stillaði tann størsti flokkur Týsklands Adolf Hitler til presidentsevi. Kom hann til ráði, so var úti við fólkavaldinum í Týsklandi, og landið hevði óivað komið í stríð og klandur — kanska í beinleiðis bardaga — við ønnur lond — fyrst og fremst Frakland. Hetta sá teir týsku javnaðarmennir, og fyri at bjarga landinum frá undirgongd, so valdu teir Hindenburgh til president. Aftur einaferð síggja vit, hvussu lagaligir ið javnaðarmenn eru. Eg sigi, at vit síggja tað; men sannleikin er tann, at harra »H« dugur ikki at síggja slíkt. Fyri hansara afturhaldssjón sær tað út, sum um javnaðarpolitikkurin er liðugur í hesum báðum áðurnevndu londum.

Fyri rættiliga at prógva, hvussu skaðiligur javnaðarpolitikkurin er, smæðist harra »H« ikki við at sammeta socialistar og bolsarnar í Ruslandi. Harra »H« má tó vita, at Rusland verður stýrt av einum einaveldigum diktatori, og einki er fjærri frá socialismu enn diktaturur. Men eisini eru víðurskiptini í Ruslandi so ólík okkara, at vit kunna ikki fata víðurskiptini har yviri. Russarar eru jú óupplýstir, og kanska er tað hovuðsatvoldin til, at bolsarnir eru noyðdir at fara harðliga fram.

Síðan finst einki í »den udmærkede Afhandling« uttan klaga yvir, hvussu høgur arbeiðslonirnar eru o. s. fr. — Fyrr finga keypmenn ein fiskapakka virkaðan fyri eina krónu; men nú mega teir rinda fyra krónur fyri hetta sama arbeiðið. Henda keypmanna klagusongin hava vit høyrð so tíðint, at vit neyvan geva honum gætur. Fyri einaferð skuld kann tað tó vera vert at kanna henda klagusong gjøllari ígjøgnum. Eg veit ikki víst, hvat keypmenn fáa fyri pakkan; men minni enn 20 krónur selja teir hann neyvan fyri. Fáa arbeiðsfólki 4 kr., so eru 16 eftir. Harav fáa fiskimenn 8 krónur, so eru tó 8 kr. eftir av hvørjum pakka. Tá fleiri túsund pakkar verða seldir íse, so fær keypmadurin tó nakrar krónur eisini. Tá vit so minnst til, at keypmenn lítið og einki lata í peningi — mest parturin verður góldin við mjóli og grýnum — so síggja vit, at tað ikki er keypmadurin, sum verður við tað sviðnað soðið.

Hervið verið ikki sagt, at tíðirnar eru góðar fyri keypmenn okkara. Vit eru í eini krepputíð; men vit koma ikki úr kreppuni við at minka arbeiðslonir og fiskapris. Vit skifta

bara neyðina stað úr stað við at keypmenn bjarga sær á kostnað arbeiðarans.

Arbeidsmenn og fiskimenn mega hava so mikla inntøku sum teir kunna liva av. Annars kunna teir ikki við ýðni strævast

fyri at framleiða produktirnar. Við at minka um inntøku teirra koma vit einans longri niður í armóð. Tann, ið vil skriva langar greinir um kreppuna, eins og »H« hevur gjørt, eigur at vísa á leiðir, sum fara

til, at Føroyingar fáa selt fiskin við vinningi o. s. fr. — Hevði »H« skrivað tilíkar greinir, so vildi eg sagt at tær vóru »udmærkede Afhandling om Krisen«.

J. H. Danbjørg.

ALBERT THOMAS pludselig død.

Chefen for Det internationale Arbejdsbureau styrter død
om paa en Kafé i Paris.

Ovenstaaende Billede er taget i Stockholm i 1917. Fra venstre sidder Albert Thomas, Th. Stauning og Hjalmar Branting.

Forleden Nat, lige efter at Ekspressen fra Genève var ankommet til St. Lazare-Banegaarden i Paris, kom en Mand ind i en af Kaféerne i Nærheden af Banegaarden. Han var næppe kommet ind ad Døren, for han sank sammen som livløs. En Læge blev hurtigst tilkaldt, og i flyvende Fart blev den da ukendte Mand kørt til Beaujon-Hospitalet.

Det viste sig her, at Patienten var vor Partifælle, Chefen for det internationale Arbejdsbureau i Genève, Albert Thomas. Kort efter Indlæggelsen udaandede han uden at være kommet til Bevidstheden.

Albert Thomas var netop ankommet til Paris for ved Omvalgene at afgive sin Stemme. Han blev kun 53 Aar gammel. Dødsårsagen menes at være Sukkersyge, hvoraf vor Partifælle har lidt i flere Aar.

Dødsfaldet vækker dyb Sorg indenfor den franske Fag- og Partibevægelse, hvor Afdøde var agtet og æret som faa.

I »Social-Demokraten« den 9. Maj skriver Redaktør Carl Aug. Andersen, der kendte den store Afdøde personlig, følgende:

Atter har Døden, brutalt og meningsløst, revet en af Internationales bedste Mænd bort. Albert Thomas er ikke mere. Kun 53 Aar gammel, midt i en stor Gerning, indhentede Skæbnen ham. Hele den internationale Arbejderklasse bøjer sig i Sorg ved denne store Kammerats Baaere.

Albert Thomas fødtes den 16. Juni 1878 i Champigny-sur-Marne, i Nærheden af Paris. Fra ganske ung sluttede han sig til vort franske Broderparti. Han var egentlig Historiker, men blev allerede i 1902 Medarbejder under Jaurès ved »l'Humanité«. Dermed var hans Karriere fastlagt. Han blev Redaktør af en Række socialistiske Tidsskrifter, f. Eks. »La Revue Socialiste«, »Les documents de Socialisme« og »La Revue Syndicaliste«. Han var i det hele taget fra sine yngste Aar stærkt interesseret i Fagforeningerne (Syndikaterne) og deres Arbejde, og det var som Fagforeningsagitor, at han i 1910 første Gang valgtes ind i Deputeretkammeret som Repræsentant for Seine-et-Oise Valgkreds. Han gjenvalgtes senere Gang paa Gang. Da Krigen kom, og alt styrtede sammen, blev han Medlem af Regeringen som Arbejds- og Ammunitionsminister. Efter Krigen valgtes han i 1919 til Medlem af Deputeretkammeret i

Jaurès gamle Valgkreds, og en straalende Fremtid blev spaaet ham i fransk Politik.

Det var med god Grund. Albert Thomas var en enestaaende Arbejdskraft. Han fik Tid til alt. Dertil var han — efter Mordet paa Jaurès — ubestridt en af de største oratoriske Begavelser indenfor Frankrigs Grænser. Den, der gennem Aarene havde Lejlighed til at følge hans Virksomhed, ved, at hans Taler i Debat, det være sig i sin Tid i Kammeret i Paris, eller paa internationale Fagkongresser eller indenfor Internationales Raadslagninger, var Mesterværker, baade i Form og Indhold. I mangt og meget mindede han her om vor uforlignelige Jaurès. Den vældige Kraft, den voldsomme Gestikulerende, den varierende Stemmeføring fra den højest Diskant til den stilleste Hvilsken, en Form for Foredrag, som vi Nordboere ikke ret forstaaer, beherskede han til Fuldkommenhed. Og med denne sin Tales Kunst blev han gennem mange Aar en af de mest virksomste Murbærkere i den socialistiske Agitation.

Det blev dog slet ikki i fransk Politik, at Albert Thomas kom til at indskrife sit Navn med udodelig Skrift. Hans Karriere dér, som laa saa soleklar, blev pludselig afbrudt. Da det i Ver-